

חקיקה בנושא מיסוי קיבוצים - פרסום טיוטת הצעת חוק ההסדרים לשנים 2017-18

אוגוסט 2016
חוזר מקצועי מספר 68/16

בהמשך לחזרנו בדבר חקיקה בנושא מיסוי קיבוצים¹ ברצוננו לעדכנכם, כי פורסמה טיוטת הצעת חוק ההסדרים לשנים 2017-18. במסגרת הטיוטה מוצעים שינויים בהסדרת אופן מיסוי חברי קיבוץ מתחדש ומחשב שיתופי במס הכנסה, בתשלום דמי ביטוח לאומי ובזכאות לגמלאות ממנו לחברי קיבוץ שיתופי.

הצעת זו מביאה, לדעתנו, להפליית המגזר הקיבוצי בשורה שלמה של נושאים המצויים במחלוקת. אנו פועלים במישור הפוליטי והמשפטי, בצוות משותף עם התנועות והארגונים, בכדי לייצג את המגזר הקיבוצי בדרך המיטבית ולהסיר את הגזירות שיביאו לאפליית הקיבוצים.

לצורך כך הקמנו צוות פעולה משותף, הכולל יועצים מקצועיים מומחים בתחומם, על מנת להשיג את התוצאה ההוגנת והנכונה. בשלב הראשון, אנו עושים מאמץ לפצל את הפרק הדין במיסוי הקיבוצים מחוק ההסדרים. בשלב השני, נאבק על מנת שתיקון החקיקה יביא לביסוס שיטה הוגנת לחיוב הקיבוצים במס הכנסה ובדמי ביטוח לאומי.

להלן עיקרי סעיפי הצעת החוק העוסקים במיסוי הקיבוצים:

כללי

- "קיבוץ מתחדש" - יוגדר כאגודה שנרשמה על ידי רשם האגודות השיתופיות כ"קיבוץ מתחדש", בהתאם לתקנות האגודות השיתופיות, כולל קיבוצים עירוניים.
- "קיבוץ שיתופי" - יוגדר כאגודה שנרשמה על ידי רשם האגודות השיתופיות כ"קיבוץ שיתופי", בהתאם לתקנות האגודות השיתופיות, או קיבוץ מתחדש, אשר הפרש בשנת המס, בין הכנסת החבר², שלו ההכנסה הגבוהה ביותר והכנסת החבר שלו ההכנסה הנמוכה ביותר - בקיבוץ אינו עולה על 25%.
- ייקבע הן לעניין פקודת מס הכנסה והן לעניין חוק הביטוח הלאומי כי, הכנסת חבר קיבוץ מתחדש, מכל המקורות הקבועים בפקודה, תחשב כהכנסתו של החבר ולא יחולו עליה ההוראות החלות בעניין קיבוץ שיתופי. יובהר, כי לעניין החוק דין הכנסה מן הנכסים המשותפים של הקיבוץ, שהינה הכנסה פאסיבית, כהכנסה שלא מעבודה.
- קיבוץ מתחדש יגיש דוח שנתי, על הכנסה, שמקורה בנכסי הקיבוץ המשותפים, ויצרף לו הצהרה, הכוללת את שמותיהם ומענם של חברי הקיבוץ, את חלקו של כל אחד מהם בהכנסת הקיבוץ כאמור ואת שיעור המס המיוחס לכל אחד מהם. לעניין זה יראו את הכנסתו החייבת והפסדיו של הקיבוץ המתחדש, אשר נוצרו מיום 1 בינואר 2017 ואילך, כהכנסתם החייבת והפסדיהם של חבריו, בהתאם לחלקם בזכויות לרווחי הקיבוץ. כמו כן, ייקבע הסדר חיוב דומה במוסד לביטוח לאומי.

¹ ראו חזרנו 67/16.

² כולל תקציב שנתקבל מהקיבוץ, הכנסה שחולקה מרווחי הקיבוץ, בין אם ניתנה לחבר על ידי הקיבוץ או תאגידים בבעלותו או תאגידים בבעלות משותפת של חבריו ובין אם ניתנה לו בכל דרך אחרת.

- יובהר, חבר קיבוץ מתחדש יחויב במס הכנסה ודמי ביטוח לאומי, בגין הכנסה שאינה מעבודה, אף אם אינו עובד ואינו עצמאי.
- ייקבעו הוראות בדבר סכומים המשולמים על ידי קיבוץ שיתופי / מתחדש לקופת גמל עבור חבריו, ובדבר משיכת כספים מקופת גמל בידי קיבוץ שיתופי/מתחדש או חבריו.

תיקונים מוצעים בחוק הביטוח הלאומי

- גמלאות ישולמו לידי חבר קיבוץ מתחדש באופן ישיר.
- תיקון פקודת מס הכנסה כך שכל חבר קיבוץ, לרבות שאינו מן המניין, יחשב כ"חבר" לצורך הוראות המיסוי החלות על קיבוצים.
- לקבוע בחוק את אופן חישוב ההכנסה של חבר הקיבוץ השיתופי כלפי המוסד לביטוח לאומי, ולהבהיר, כי שווי הוצאות אספקת המחיה וכן שווין של יתר ההנאות שנתן הקיבוץ לחבריו, יחושבו בהתעלם מההכנסות שיש לקיבוץ מכל מקור שהוא (אופן החישוב מפורט בהצעה).
- שר הרווחה יורשה, באישור שר האוצר, לקבוע הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח לחברי הקיבוץ השיתופי.
- לעניין גמלאות מכוח החוק, חבר קיבוץ מתחדש, ייחשב כעובד, עובד עצמאי או מי שאינו עובד ואינו עצמאי, בהתאמה למעמדו, כפי שנקבע לעניין החיוב בתשלום דמי ביטוח.
- יובהר, כי חבר קיבוץ מתחדש יהיה זכאי לקצבת אבטלה, לה הוא אינו זכאי כיום, וכי האמור לעיל לא יחול לעניין חוק הבטחת הכנסה.
- הכנסת חברי הקיבוץ, הנובעת מחלוקת רווחי הקיבוץ, תסווג כהכנסה שלא מעבודה ותחויב בדמי ביטוח בהתאם.

תיקונים מוצעים בפקודת מס הכנסה

- מיסוי הכנסות חברי הקיבוץ המתחדש ייעשה בנפרד מהקיבוץ, לפי הנהוג לגבי כלל הנישומים. הכנסת החבר תכלול בנוסף תקציבים מהקיבוץ ורווחים שחולקו.
- הכנסות הקיבוץ מפעילות ענפיו (חקלאות, תעשייה שירותים וכדומה) – יחשבו כהכנסות פסיביות (דהיינו, שיעורי המס יעלו, ולא יינתן זיכוי ישוב).
- תשלומי הקיבוץ לחבריו, עובדי פנים ותשלומים לפנסיונרים ואחרים בגין ערבות הדדית, יחשבו כשכר עבודה.
- הקיבוץ המתחדש, או התאגידיים המוחזקים על ידו ינפיקו עבור כל אחד מעובדיהם תלוש שכר, הכולל את כל הטבות הניתנות לעובדים בהתאם לסעיפי פקודת מס הכנסה, לרבות שווין של שאר הטבות שנתן הקיבוץ לחבריו.
- קביעת הוראות ותנאים לפטור ממס בידי הקיבוץ לפי סעיף 9 לפקודה (פטור מקצבה).

- תיקון סעיף 55 לפקודה, כך שהסעיפים הקובעים מיסוי שונה לחברי קיבוץ - יחולו רק על קיבוץ שיתופי. כמו כן, סעיפים אלו לא יחולו לגבי שומתו של חבר על הכנסתו מחוץ לקיבוץ השיתופי.
- לצורך חישוב המס שעל הקיבוץ השיתופי לשלם, תחולק הכנסת הקיבוץ בניכוי הוצאות וקיזוז הפסדים, בהתאם לחלק שכל חבר זכאי לו בשנת המס מהכנסת הקיבוץ.
- הכנסת חברי הקיבוץ הנובעת מחלוקת רווחי הקיבוץ תסווג כהכנסה שלא מעבודה ותחויב בדמי ביטוח לאומי בהתאם.
- קיבוץ מתחדש יוכל, לבקשת רוב חבריו, לשלם מקדמות, במקום חבריו, בתנאי שתתקבל החלטה על כך באסיפה הכללית של הקיבוץ המתחדש בהסכמת רוב חברי הקיבוץ.
- את המס על הכנסת הקיבוץ המתחדש, לרבות המקדמות, ניתן יהיה לגבות, הן מהקיבוץ המתחדש והן מחבריו, בגובה המס החל על חלקם היחסי ברווחי הקיבוץ.

בדבר שאלות נוספות ניתן לפנות לרו"ח יוסי שלם, בטלפון: 03-6382845
yosys@mbtcpa.co.il